

РУСКИ ИКОНИ

Всеки път, когато Силвио Лисбоа планираше среща с любовницата си в хотел „Принцеса София“, продължаваща понякога дори цял уикенд – от петък следобед до понеделник сутринта, – той ѝ налагаше само едно изискване: да запазват винаги 18-а стая на 17-ия етаж. Не че стаята дърпаше някаква фетишистка струна в него, може би свързана с някое паметно изпълнение на тази сцена; не беше и някой тематичен апартамент с римски, египетски или източни декори, каквито често избират хората, забогатели набързо от лотарията, нито пък в нея беше спал Марadona – а може и да е спал, но това не беше важно. Имаше джакузи, разбира се, и те го ползваха за еротичните си игри, особено когато той се оправдаваше пред жена си с работни уикенди в балтийските страни и разполагаха с много време да се отпуснат, но джакузито не беше поводът да избира винаги една и съща стая.

Любовницата никога не се питаше какво стои зад тази мания, защото онова, кое то се случваше извън стаята, не я интересуваше ни най-малко, но ако се замислеше за пет секунди, по-скоро гледаше на поведението на Силвио като на някаква ексцентричност на гротесков Казанова. Всъщност може да се каже, че любовницата понасяше тази настойчивост като необходимо зло. Всеки път, когато пристигаше сама преди него, внезапната близост на мокета, потъващ като трева под обувките ѝ например, или картината с кучето, плачещо на гроба на господаря си, окачена над бюрото, или дори неочакваното потреперване на малкия хладилник в единия ъгъл я караха да се чувства неудобно. Но за щастие раздражението ѝ изчезваше, щом той почукаше на вратата и тя отвореше, а той беше пригответил усмивката си на прелюбодеец рецидивист (и освен това винаги някакъв подарък).

Посещенията в хотела не бяха лесни за планиране, тъй като и двамата имаха наситени със срещи програми и любопитни секретарки. Трябваше да разчитат на кодираните съобщения, кои то си изпращаха по мобилния телефон с младежки трепет. Наричаха тези скришни срещи sex stormings и се смееха доволно, понеже познанията им по бизнес английски им позволяваха да си правят и игри на думи. Това бяха моментите, в кои то резултатът от съответните грижи за зъбите се проявяваше с най-много блясък. Един разчет на разходите за бельо, парфюми, козметични процедури и за часовете във фитнеса, кои то инвестираха, за да извлекат дивиденди от тези сеанси, би дал число, надвишаващо средната годишна заплата на служител в хотелиерския бранш.

Манията на Силвио по 18-а стая на 17-ия етаж би могла да се обясни като някой от онези капризи на заможен човек – излишен лукс, както ми бе казал той с нелоши намерения, – но истината е, че зад това стоеше една полусантиментална-

полуперверзна причина: от тази стая можеше да вижда дома си в „Педралбес“⁵. Понякога, след като приключе, той се доближаваше до прозореца, отместваше завесите и преструвайки се, че погледът му се рее в небето, гледаше към мезонета. Беше твърде далеч, за да различи ясно лицата, за това би бил нужен бинокъл, но можеше да разпознае джипа на жена си, паркиран на улицата, или да зърне дали тя се припича на терасата и тази гледка мигновено разреждаше коктейла от тъга и гузна съвест, кой то като емболия заливаше мозъка му.

Имаше и случаи обаче, в кои то видът на къщата несъзнателно му служеше да усъвършенства някоя бурлескна сцена, някой шеговит разговор, започнат преди това в леглото между двамата за развлечение: например когато звънеше на жена си от онзи привилегирован прозорец, преструвайки се, че умира от самота в някой бивш комунистически хотел в Талин или Рига, а гласът му звучеше с плачлив и хрисим тон. Понякога трябваше да съдържа смеха си и да импровизира някакъв отговор, когато жена му отбележеше, че връзката е много добра от такова разстояние, или когато го питаше колко е часът в онази тъй студена страна.

Семейство Лисбоа живееше в слънчев мезонет на улица „Белтран и Роспиде“. Сгради с вид на частна клиника, аларми, свързани двайсет и четири часа в денонощието, и прекалено поливани градини, в кои то умират забравени костенурки. Също както повечето улици, излизащи на булевард „Педралбес“, и ул. „Белтран и Роспиде“ се радваше на богати и съответно бездейни обитатели. Не беше странно във всеки дом да се намери цяла библиотека с книги, закупени по летищата, предмети на африканското или индийското изкуство, абонаменти за списания за езда, гимнастически уреди в бивши детски стаи. Семейство Лисбоа имаха три деца, кои то вече бяха напуснали дома. Силвио Лисбоа работеше до късно и тъй като внуците все още не бяха на път, жена му Марсия си търсеше елитни развлечения. Курсове по фън шуй, рефлексотерапия, посещения на магазини за колониални мебели с голямата дъщеря. През дългите зимни следобеди главното ѝ притеснение беше климактерното слънце, промъкващо се през широките прозорци, да не я завари съвсем сама вкъщи (тъй като прислужницата от Боливия не се броеше) и затова не се прибираще, докато не се стъмнеше, малко след седем.

В този час домашната помощница (Мариела), започнала работа в осем сутринта, седеше в кухнята в очакване да се отвори вратата, за да свали престилката и да се сбoguва с госпожата. След това си отиваше вкъщи в „Колбланк“⁶ или се срещаше с приятеля си в някой бар с галисийско име на бул.

⁵ Богат квартал на Барселона в полите на планината Колсерола. – Б. пр.

⁶ Квартал в югозападната част на Барселона. – Б. пр.

„Паралел“⁷. Докато седеше в автобуса, който го отдалечаваше от високите квартали, и оставяше зад себе си почти пуста улици и старци, разхождани от кучетата си, винаги отделяше няколко минути, в които го размишляваше за господата, като един вид фаза за изпускане на напрежението. Припомняше си признаците, забелязани през деня, докато вършеше домашните задължения, и си вадеше всякакви заключения, които го забавляваха със своя фейлетонен характер. Би казала с увереност например, че господинът има любовница, която диктува пътуванията му, тъй като след това тя разопаковаше куфара му и переше смачканите му боксерки. Или също така, че през два-три месеца госпожата си измисля (психосоматични) лумбални болки, за да може да посети един остеопат, който го лекува наистина много добре: вижда се, че има златни ръце, но хапчетата и тубичките с мазила стояха винаги недокоснати, когато го чистеше прахта от аптечката.

Въпреки всичко това, който знае дали поради някаква генетична причина, съпрузите Лисбоа се бяха научили да живеят с подозренията за изневяра, сякаш ставаше дума за някакъв малък дефект при изработката, който го превръщаше предмета в уникален и желан от всички екземпляр. Може би дълбоко вътре се зараждаше някаква форма на отчаяние, но за момента не образуваше метастази. Никоя от приятелките, с които Марсия ходеше на фитнес, не би могла да разкаже за нито един изблик на страдание, на сълзи, смесени с капки пот в сауната; никой от приятелите, с които Силвио играеше тенис, не би могъл да си спомни мач, в който го ударите му да са били твърде дълги или в който го в момента за отчитане на резултата да се е разсеял и объркал. Това толкова виртуозно и хармонично преструване можеше да се обобщи в една ситуация: когато малката им дъщеря се обадише от Минесота, където учеше в университета, всеки от двамата можеше да говори продължително, без никога да изпаднат в противоречие. Силвио и Марсия се караха много рядко, почти винаги за глупости, а упреците им бяха слаби и смекчени от леността.

Така че семейство Лисбоа знаеха как да представят различните форми на щастие, а действията им бяха тъй предсказуеми, че повече би си струвало да се разровим из нечие друго битие – на домашната помощница Мариела например, – ако в този момент един зловещ епизод не беше разтърсил живота им. Добре, „разтърсил“ е твърде пресилен глагол, за да определи интригите, които бяха преживени през тези седмици в мезонета, но истината е, че за да направят живота си по-вълнуващ, хората като семейство Лисбоа не се двоумят да прибегват до прекомерен език. Като в провинциален водевил събитията, които

⁷ Един от главните булеварди в Барселона, свързващ пристанището с площад „Испания“, заедно с прилежащите му квартали е един от центровете на нощния живот с множество театри, зали, кабареа и барове. – Б. пр.

разклатиха мезонета на улица „Белтран и Роспиде“, започнаха с едно позвъняване по телефона. Домашната помощница Мариела вдигна първия път, но водещата роля се падна предимно на Марсия, чието божествено съществуване дотолкова се преобърна, че я завлече в „бездънния кладенец“ на една „дълбока депресия“ (според преувеличените думи на голямата дъщеря, която имаше почти сестрински отношения с Марсия).

Любовницата на Силвио Лисбоа беше трийсет и осем годишна, с един син и с две версии на визитната си картичка: на едната версия между имената и адреса на дизайнерското студио пишеше „вътрешен дизайнер“, а на другата – „декоратор“. Тази фина употреба на синонимите обобщаваше успеха ѝ, защото можеше както да предложи нова тапицерия от английски платове за дивана в някоя столова в „Сант Жервази“⁸ (като декоратор), така и да препоръча покупката на лава-лампа съвсем в стил шейсетте, за да създаде атмосфера в някой преустроен в жилище склад в „Побленоу“⁹ (като вътрешен дизайнер). Посещаваше жилищата на клиентите си и в зависимост от това, кое то виждаше по стените, подаваше едната или другата картичка. Картина на Вайреда¹⁰ значеше декоратор; на Перико Пастор¹¹ – вътрешен дизайнер. Марсия беше чувала за нея винаги като декоратор (споменавана от приятелки, в мебелни каталози, по телевизията), докато Силвио се беше запознал с нея като вътрешен дизайнер. За да отпразнуват двадесетата годишнина на офиса, Силвио и съдружникът му искаха да обновят кабинетите – „да футуризираме имиджа“, казваха, имитирайки кавички с жест с два пръста на двете ръце – и името, споменавано по това време във всички разговори и специализирани списания, беше на вътрешния дизайнер. След това, на един работен обяд, на който съдружникът му в последния момент не успя да дойде, се опознаха по-добре. На нея ѝ допадна сръчността, с която той поставяше в чинията вече изсмуканите глави на скаридите, „по някакъв такъв начин, не знам, много дзен“. Той беше заплепен от погледа ѝ, леко крив с отклонение от два милиметра, който събираше в себе си смесица от власт и потайност, „много... не знам, сякаш много съблазнителна, нали?“. Топлата му длан, почиваща върху ръката ѝ десет вечни секунди на сбогуване, и ред съобщения по мобилния телефон, забавни и все по-лични и неприлични (включващи и изсмукани глави на скариди), бяха създали необходимата инфраструктура: още след втория работен обяд в един японски ресторант, декориран от нея, се озоваха в „Принцеса София“.

⁸ Богат буржоазен квартал на Барселона в подножието на планината Колсерола. – Б. пр.

⁹ Квартал на Барселона, един от индустриалните центрове на града в миналото. – Б. пр.

¹⁰ Жоахим Вайреда и Виля (1843–1894), един от най-изтъкнатите каталунски пейзажисти на XIX в. – Б. пр.

¹¹ Перико Пастор и Бодмер (1953), съвременен каталунски художник и илюстратор. Публикува статии и илюстрации в големи испански и световни вестници. – Б. пр.

Когато Марсия се отзова на онова обаждане, кое то тревожно изискваше вниманието ѝ в сутринта на премиерата на събитията, любовницата и Силвио Лисбоа се срещаха скришом вече от една година, средно по три пъти месечно (и по пет дни на всеки трийсет). През онези дванайсет месеца и двамата се бяха специализирали в техниките за компенсирание на рисковете – както емоционалните, така и семейните – и именно жонглирането с календара беше онова, кое то превръщаше срещите им в приключенски спорт. Само една случайна подробност отскоро нарушаваше равновесието във връзката: след като се сбогуваха при последните три срещи, любовницата слезе в залата за хидромасаж на хотела – това беше нейното алиби – с впечатлението, че със Силвио разговарят малко. Или поне че сега имаше повече моменти на мълчание, отколкото в началото. Не, не че тя търсеше обвързване, в никакъв случай; нито беше влюбена, но сред изригващата вода в термалния басейн, докато мехурчетата отпусаха и възстановяваха натъртеното ѝ тяло, осъзнаваше, че тази история е станала твърде сурова, твърде северняшка, като че ли наистина бяха двама непознати, кои то са се запознали преди час в измазаната столова на някой хотел в Талин или Рига. За да неутрализира това усещане, което я обезсърчаваше, превърташе механично лентата един час назад, шестнайсет етажа по-нагоре, и като го виждаше отново да става, захапал цигарата, коя то си поделяха, и да гледа през прозореца с онази меланхолична усмивка (докато димът се издига опасно към димния детектор), изведнъж разбираше, че всъщност не знае нищо за него. Тогава затваряше очи и оживена от моментната безтегловност, предизвикана от топлата вода, размишляваше как да намери решение.

Обаждането за Марсия в онзи ден не беше от любовницата (все още бяха на светлинни години от драмата), или поне не беше директно от нея. Беше позвънило момиче от неделното приложение на един вестник. С развълнуван глас (Марсия си я представи като момиче, кое то ходи на работа с колело, а не като някое, кое то взема наркотици) обясни, че вътрешният дизайнер (любовницата), кой то им сътрудничи, им е разказал за техния апартамент и се чудела дали госпожа Лисбоа ще има нещо против списанието да посвети един фоторепортаж на дома ѝ. Вътрешният дизайнер, разбира се, щял да напише статията.

Дали има нещо против? Тъкмо обратното. Марсия познаваше кариерата на декораторката и я обожаваше. Това, което беше направила с офиса на съпруга ѝ примерно, беше „истинско чудо“, беше го „подмладила“ (о, свещена невинност). Трябваше да потисне вик на радост, кой то по телефона щеше да прозвучи твърде детски, и опитвайки се да се преструва, моментално прие предложението с незаинтересован тон, сякаш вече беше свикнала. След това уговориха ден след една седмица, в кой то фотографът на приложението и вътрешният дизайнер да посетят дома и да дадат одобрението си за репортажа – и за мезонета.

Според голямата дъщеря горката Марсия с години е чакала това обаждане: години, през кои то е разглеждала репортажите в неделните приложения и се е питала какво ли имат всички онези къщи, вили, тавански или хотелски апартаменти, кое то нейният апартамент да няма. Всяка неделя по обед, след като прочетеше със скептицизъм сексуалните съвети на една френска лекарка, прелистваше снимките на онези кухни, градини и всекидневни и откриваше слабостите им за утеха. Все едно играеше да намира седемте грешки, откриваше буркани с многоцветна спираловидна паста за украса (толкова вулгарни), сглобяеми мебели, кои то се появяват в каталога на ИКЕА (на ИКЕА!) или празни бутилки от италиански ликьор върху домашния бар. Колкото повече изреждаше наум всички тези дефекти, толкова повече я завладяваше някаква мъка, която я караше да се чувства беззащитна и като последна мярка молеше Силвио незабавно да ѝ приготви едно сухо мартини с английски джин, както е редно, защото така забравяше, че животът е несправедлив. Ако имаше лупа под ръка, щеше да полудее.

Цялата тази хроника на ненавист, естествено, се разсея като едното нищо от добрата новина и докато затваряше телефона, Марсия изпусна (сега вече наистина) детския и нелеп вик, който то беше сподавила минута по-рано. На мига нервността започна да колонизира тялото ѝ, разпръсвайки се бързо, за да не остане нито едно неизследвано и ненапрегнато кътче. Не бяха изминали и две минути, когато Мариела, която то беше чула възгласа и я търсеше из апартамента, я намери седнала и парализирана на ръба на леглото: с телефона в едната ръка, с разкривено в замръзнала усмивка лице и с глава, готова да експлодира, защото не можеше да реши на коя близка приятелка да разкаже първо и дали не е по-добре да го запази в тайна и да изчака всички да се натъкнат на статията в неделята, когато се публикува.

За да я свести, Мариела ѝ приготви чаша мате със силна боливийска кока и два разтворени аспирина. Тази първа доза се оказа толкова съживителна, че се превърна в единствената храна, която госпожата приемаше през цялата седмица. Носеше пълен термос в чантата си и пиеше по всяко време, понеже беше толкова стресирана, че не можеше да преглъща нищо твърдо.

През тези седем дни, кои то се стовариха с драматизма на обратното броене, Марсия и голямата дъщеря посветиха не-човешко количество часове в подготовка на мезонета за представянето му в обществото. В джипа, докато отиваха от един магазин в друг, говореха за него като за подрастващо дете. Преди всичко да изглежда приветлив дом, но не претрупан. Естествен, нито твърде сериозен, нито твърде обикновен – естествен. Точният адрес да не излиза в репортажа, защото на следващия ден крадците ще са вече въщи. В кухнята върху масата трябва да има купа със зърнена закуска, тъй като придава живот. И трябва да скрием купите и медалите от състезанията по тенис на баща ти. Окуражаваха се една друга без

мярка. Посъветвани от цяла библиография от каталози и лъскави списания, поръчаха букети с екзотични цветя, кои то да се съчетават с цветовете на ароматните свещи. Купиха книги за съвременно изкуство, кои то да сложат върху масичката пред дивана. Потърсиха репродукция на Рой Лихтенстейн (произнасяха името му като държавата), коя то да придава поп излъчва не на банята. Обзети от консуматорско безумие, стигнаха дотам да купят книга за гости, коя то да сложат на входа. Беше с корици с копринена подвързия в цвят фуксия, на коя то беше бродирана думата Guestbook и в нея поканените на вечеря приятели трябваше да напишат нещо, преди да си тръгнат. Ако може, да е нещо забавно или сантиментално.

Силвио дотолкова беше навикнал на монотонния глас на Марсия, с кой то му разказваше своите фантазии по време на вечеря, че въпросът за репортажа в притурката му се стори като някое от обичайните ѝ приспивателни развлечения от рода на благотворителните търгове или изложенията на нови козметични продукти, за кои то често му разказваше много отегчително. Угрижен в своите работи, дори се замисли за миг дали апартаментът вече не бе излизал в някое списание (но не, бъркаше се с наследствената къща в Сердания на своя съдружник) и чак когато Марсия спомена името на вътрешния дизайнер (декораторката), любопитството му се пробуди. Като хищник, привлечен от присъствието на по-сочна жертва, вдигна поглед от чинията и преструвайки се на изненадан, искрено се поинтересува от въпроса (възпроизведе жеста с ръце, който правеше и по време на работните срещи). Вместо това, от кое то винаги се бе боял, изпита известно удоволствие да чуе онова име от устата на жена си, а маневрата на любовницата му се стори възхитително макиавелистична. По-лошо за него, щом безумният Казанова се налагаше над хитрия бизнесмен.

Половин час по-късно Силвио излезе сам на терасата на мезонета, без да запали осветлението, и с онзи приповдигнат дух на човек, кой то се разхожда по палубата на първа класа на презокеански кораб, и оттам, докато пиеше кафе, изпрати съобщение по телефона на любовницата. „Кога ще е репортажът за 18-а?“, написа, след като помисли известно време как да ѝ подсказе, че съобщението е от него. Докато очакваше отговор, се развличаше, броейки етажите на „Принцеса София“, като на друг кораб, плаващ някъде там отпред, и след това потърси въпросния прозорец. Светеше и си представи, че в момента той и любовницата са в леглото в 18-а стая и заедно пишат порнографско съобщение по телефона. Истинският отговор пристигна след пет минути, оповестен от три електронни акорда на Вивалди и беше малко по-изкусен. Гласеше „Заглавие: Don't disturb“, а в тези думи Силвио успя да разчете само съпричастността на любовници, кои то се наслаждават насред опасността. Да, по-лошо за него.

Въпреки всичко, колкото повече приближаваше уреченият ден, вътрешно онова усещане за перверзна игра се променяше и понякога в офиса подстрекателят съучастник се изненадваше от опасенията си от някой предателски ход от нейна страна. Тогава си казваше, че отделя повече време от необходимото на всичко това и че си въобразява, а за да се съвземе, се замисляше за своя съдружник. Той наистина минаваше през горчив период: токущо го беше изоставило едно двацет и две годишно котенце с младежки прищевки, на кое то седем месеца бяха достатъчни, за да разруши живота му и да го завлече до изкуствения комфорт на един апартхотел, миришещ на дезинфектант. Беше се развел твърде рано и сега трябваше да се изправя пред водопади от неподозирани откровени сълзи и пред помирение с жената за цял живот, сключено в съда.

Агонията на съдружника му го успокояваше, че неговото положение не е толкова трагично, но въпреки това, когато се прибираше къщи вечер, всеки път все по-късно, Силвио отваряше вратата със смесица от страх и удивление. Сваляше сакото и вратовръзката си, разхождаше се из мезонета и докато постепенно откриваше преобразуванията за деня, изчисляваше колко ли ще му струва тази шега. Сметките му никога не излизаха и Марсия, която го с години се бе научила да разчита мислите му, го молеше с уморен глас, ако обича, да гледа на това като на уникална възможност да обновят жилището. „Като Барселона с олимпийските игри“, казваше му от леглото, докато прелистваше последните каталози и нова идея се въртеше в главата ѝ: синът ѝ, който то беше ветеринар, да ѝ заеме някое породисто куче – от онези огромни, космати и кротки кучета – за деня на снимките.

В крайна сметка нямаше да има никакво куче с добродушен вид, нито пък сиамска котка, която да се излежава на възглавницата, защото се оказа, че синът ветеринар на семейство Лисбоа, който то беше антиконформистът в семейството, не пожела да се включи в играта. През тези дни нямаше и срещи в „Принцеса София“. Телефоните не имитираха Вивалди и календарите не се синхронизираха, а Силвио го превъзможна, като доверчиво се остави на желанията на любовницата. Харесваше му да гледа на всичко това като на инвестиция в бъдещото удоволствие в 18-а стая и преглъщаше жадно.

Междувременно рано следобед в уречения ден декораторката, вътрешен дизайнер и любовница – пресвета троица – пристигна придружена от фотографа на неделното приложение. Мариела им отвори вратата и преди да стане невидима, ги въведе в дневната, където Марсия и голямата дъщеря ги очакваха седнали на дивана, позираха с естествеността на картонени фигури и се престориха, че са ги изненадали по средата на много интересен разговор. До фотографа с камуфлажна риза в цвят каки и тридневна брада, който то по-скоро имаше вид на военен кореспондент, декораторката веднага им се стори като

богиня на добрия вкус. Марсия остана толкова заслепена от стила ѝ, че изпита лека лесбийска тръпка в стомаха. Когато се целунаха за поздрав, голямата дъщеря усети на бузите си плътността на устните ѝ с импланти – несъмнено от добра марка, а не прост колаген – и тази подробност наклони везната, която то от месеци се клатеше колебливо в нея: тези дни и тя щеше да си запише час най-накрая.

Въпреки че беше психически подготвена да срещне Силвио там, любовницата си отдъхна, като се увери, че го няма и не се предвиждаше да се появи. Марсия го извини между другото с облекчения тон на човек, успял да избегне препятствие, и предложи да започнат. И така, един час се разхождаха из стаите с онази строга церемониалност на официалните посещения. Марсия изпреварваше групата и говореше така, сякаш показваше изложбени експонати на експерт, а голямата дъщеря се съгласяваше на втори глас. От време на време фотографът се отделяше на няколко метра, клякаше или се кривеше, за да намери добра композиция с фотоапарата, и след това, гледайки вътрешния дизайнер, кимаше одобрително.

След като първоначалното притеснение беше преодоляно, сега вътрешният дизайнер владееше ситуацията с вещината, донесла ѝ слава. Преди да излезе от всяка стая, се облягаше за минута на рамката на вратата, отваряше бележник с бляскави корици и правеше скици или си записваше бележки; след това вдигаше очи, поглеждаше Марсия и дъщерята и им подхвърляше някакъв комплимент, който те да уловят. Първичната простота на персийските килими, която то се съчетава с руските икони (автентични са, нали? Да, да, разбира се). Закачливият контраст на зеленикавия оникс в банята с репродукцията на Лихтенстейн (или беше на Уорхол? Не, не, на Лихтенстейн е). Онзи арабски ъгъл в дневната с възглавниците по земята, прозрачните завеси, сервизът за чай с изобразени житейски сцени, позлатената масичка, знам ли.

Някой светски хроникьор, някой от онези непостоянни и предвзети души, би се гмурнал в повърхностната хармония на онези животи и стаи, тъй чисти, бели и непокътнати като ексфолираща маска; навикнал обаче да надушва и да разбулва за-ровени интриги, сигурно би изпитал по-голямо удоволствие да потърси останки под стресираната кожа и да разрови браздите, изорани от литри сълзи и бури от нерви (както би се изразил той). Ако вътрешният дизайнер и декораторката успяваха да открият във всички стаи по една визуална композиция, достойна за приложението, то е, защото любовницата извличаше от дълбините негатива на снимката, за да го разтълкува: онези стаи със своите премерени игри на светлосенки и цветове, комбинирани според последните модни тенденции в дизайна, в нейните очи се превръщаха в еднообразен и студен полумрак, в магма от сиви цветове и така, жертва на този мрачен образ, любовницата се

убеждаваше все повече, без срам или свян, че в живота на Силвио цвета го придава тя. По-зле и за нея.

По-зле за нея, защото тогава, след като бяха приключили с обиколката из мезонета – успехът се долавяше във въздуха, – Марсия ги покани на закуска на терасата, където Мариела вече беше сервирала чай, кафе и сладкиши. И така, излязоха навън. Беше шест часът следобед в средата на септември и слънцето вече не изгаряше. Знаейки, че майката и дъщерята я наблюдават, вътрешният дизайнер доближи парапета, въздъхна дълбоко и заяви, че терасата струва колкото цяла империя. От вътрешността на вътрешния дизайнер любовницата получи пристъп на ревност и му отвърна, представяйки си круиз по Средиземно море със Силвио. Приятен полъх погали косата ѝ, а след това, за да придаде форма на фантазията си, тя бавно отпусна поглед към хоризонта.

Хоризонтът пред мезонета представляваше една позлатена и прашна Барселона, която се размиваше в мъгливото небе. Погледът ѝ се спусна отдясно, огледа сградите на университетското градче и проследи зелената линия от дървета по булевард „Диagonal“. Видя сивия цимент на стадиона на „Барса“, издигащ се на фона като фар на някое островче, а по-наблизо – погребалното бюро на квартал „Лес кортс“. След това погледът ѝ се насочи към белезникавите и вяли тонове на „Принцеса София“, точно отпред, на една ръка разстояние, и преди дори да направи извод или да разбере нещо, като безвкусна шега косите слънчеви лъчи се отразиха в един от прозорците на хотела и отскачайки от стъклото я заслепиха с гняв. Любовницата се обърна рязко със затворени очи и когато ги отвори, видя фотографа, Марсия и дъщерята седнали на масата да похапват с искрена усмивка на уста. Внезапно тази импровизирана картина излъчваше един толкова домашен уют, тъй недвусмислено човешки, нежен и утешителен, че нямаше нужда от повече информация.

С нервни движения забърка в чантата си, извади оттам тъмни очила и си ги сложи. Измънка някакво неправдоподобно извинение, сбогува се без целувки и накара домашната помощница Мариела да я придружи до изхода. Ужасени и вцепенени, майката и дъщерята успяха само да ѝ кажат едно прекалено равнодушно „довиждане“ и с отчаян поглед запитаха фотографа (чиято брада беше побеляла от пудрата захар на един сладкиш), но той сви рамене и продължи да яде. В другия край на мезонета любовницата се канеше да излезе, когато вътрешният дизайнер в нея я спря. Накара я да отвори книгата за гости цвят фуксия, лежаща на специална за целта поставка, и продиктува няколко изречения, за да надпише белия лист. Любовницата написа присъдата с бърз и раздразнен почерк.

– Руски икони – отговори Мариела. Беше неделен следобед, господинът и госпожата ги нямаше, а приятелят ѝ току-що я бе попитал за белите петна на

стената в дневната. – Преди имаше руски икони там, но неотдавна госпожата се отегчи от тях и ги махна. Сигурно са в някой гардероб.

Дори и сега, пет седмици по-късно, сенчестите очертания на четири руски икони, кои то с години са висели на стената в дневната, са единствената видима следа от катастрофата: без да имат никаква вина, те бяха опрали пешкира. Досега семейство Лисбоа се поддържаше в полувегетативно състояние и не проявяваше никакви признаци на живот извън рутината. Ако не беше Мариела, коя то забърсваше прахта и отваряше прозорците всяка сутрин, за да се проветри малко, атмосферата щеше да натези още повече и семейство Лисбоа щяха да преминават през жилището като потиснати призраци. Такива са последиците от онова ненавременно слънчево отражение на терасата на мезонета.

Когато се прибра вкъщи вечерта на уречения ден, Силвио завари объркани майка и дъщеря, кои то не знаеха дали да са ядосани или благодарни на декораторката. Потънала в дивана и с лице, прорязано от тревожна гримаса, Марсия обикаляше с поглед стените на просторната като резиденция на принц дневна и се питаше дали всички тези усилия ще бъдат възнаградени по някакъв начин. Внезапното ѝ тръгване, тъй шокиращо, беше удавило еуфорията им. Когато той се е запознал с нея, като реновирали офиса, „и тогава ли е била такава вътрешният дизайнер? – Да, може да бъде очарователна, но има много сприхав характер“, съчиняваше си Силвио и докато я защитаваше, вече жадуваше да я види колкото се може по-скоро, за да се смеят заедно на всичко това.

Любовницата не го кара да чака дълго, тъй като се видяха на следващия ден. Съобщението ѝ по мобилния телефон – кратко и рязко – се получи призори, като лоша новина, но в сухия тон, с който то го призова, Силвио предпочете да различи нов еротичен импулс. По-лошо за него, отново. На обяд, когато отвори вратата на 18-а стая на 17-ия етаж и влезе, следвайки установения ритуал (три почуквания на вратата, разхлабена вратовръзка, скрит подарък под сакото), завари любовницата да пуши и да гледа през прозореца, а завесите бяха грубо отместени. С гръб към него и срещу светлината, без да се обръща и преди той да отвори уста, тя започна да му описва всичко, кое то вижда. В главозамайваща панорама му изброи подробно лимузините, паркирани пред хотела, дърветата с окапали листа, забързаните пешеходци (помоли го, ако обича, да не я прекъсва), а от другата страна на булевард „Диагонал“ – хората, правещи джогинг, пищните по дискретен начин сгради с вид на заседнал „Титаник“ и с корони от богати тераси и миниатюрни градинки (отново го помоли да почака, сега щеше да види къде иска да стигне). Тогава насочи вниманието си към терасата на един от мезонетите и му каза, че на нея различава фигурата на самотен мъж; образът бил неясен, но оттук приличал на старец и би казала, че гледа втренчено и с носталгия към този прозорец (помаха иронично с ръка към нищото, а Силвио се усмихна нервно). Мъжът изглежда страдал, продължи тя, и сякаш търсел някаква

утеха в гледката към хотела. Може би защото в някой кратък момент и той е посещавал често тази 18-а стая, все едно му харесвало да пътува едновременно и на носа, и на кърмата на един и същи кораб, но сега тези срещи били само смътен спомен, като точка, която се губи в хоризонта. Защото когато любовницата му го помолила, мъжът си тръгнал и никога повече не я видял. Точно така, както сега щял да направи той, Силвио.

Думите на бившата любовница се стоварили между двамата с арктическа студенина. Силвио я послуша и си тръгна, без да продума. Упоен от гордостта си обаче, прекара следващите часове в офиса, убеждавайки се, че това е криза, която лесно може да бъде преодоляна и че е подготвен, но не успяваше да се съсредоточи върху работата си. Вечерта усети, че болката му започва да се пробужда и когато влезе вкъщи, като болкоуспокояващо подари на Марсия луксозния шал, който то беше купил за бивша та любовница. Жена му прие жеста като закъснял израз на семейна солидарност; за Силвио, от друга страна, този акт имаше по-скоро превантивен ефект, тъй като след развързката в хотела на обед и познавайки бивша та любовница, приемаше за даденост, че няма да има никакъв репортаж в неделното приложение. В дъното на коридора, избледняващ под кориците фуксия на книгата за гости, неразтълкуваният все още оракул потвърждаваше правотата му.

Марсия откри писмената присъда след два дни на безсъние и терзания. Една сутрин се луташе обезсърчена из мезонета, сякаш преброяваше ранени на бойното поле, и машинално отвори книгата за гости. От пръв поглед разпозна разтегнатия почерк на декораторката (надрасканите с ярост букви приличаха на кардиограма на сърдечен удар), но не успя да разчете нито дума. Седна на дивана и като приближи книгата до очите си, взе да различава сричките. Беше мъчително решение, защото въображението ѝ развързваше възлите и изглаждаше ръбовете на буквите, и в тях разчиташе каквото ѝ хрумнеше. В един момент плетеше толкова хвалебствени фрази, от които да се изчервиш, а след минута се ужасяваше при разтълкуването на низ от неоправдани обиди. Ако имаше лупа, щеше да полудее, но и с този метод малко ѝ оставаше. Прииска ѝ се да се обади на голямата дъщеря, в случай че на нея ѝ хрумне някакво решение, но си спомни, че не си е вкъщи, защото този следобед тя и съпругът ѝ започваха процес за осиновяването на бебе от Перу.

Силвио се върна по-рано от обикновено, влачеше краката си и ходеше като зашеметен в резултат на новия си, небалансиран живот (долу на входа се размина с Мариела, която то си тръгваше, и не я позна). Съдружникът му, който то го завари в офиса угрижено да прочита и препрочита съобщенията от бивша та любовница, запазени в телефона му, го посъветва да го приеме спокойно, като необходима карантина и го изпрати вкъщи с името на витаминен комплекс, записано върху жълто листче (той говореше от собствен опит). Марсия изтълкува

тази нова слабост на мъжа си като още един симптом на семейно единство и се почувства дълбоко облекчена, затова му показва двете ръкописни изречения в книгата за гости.

Изведнъж Силвио осъзна, че никога не бе виждал почерка на бивша та си любовница и усети удар като от торпедо в центъра на тежестта си. После зачете това, кое то му се струваше, че долавя в посланието (ново торпедо), но на висок глас опита да скалъпи различна версия за жена си. Да – пое риска той, – би казал, че става дума за репортажа. Първото изречение започваше с „Не“, несъмнено (Марсия се съгласи), но за жалост беше трудно да се намери четлива част от продължението, всички тези букви приличаха на житен клас, наклонен от вятъра надясно (понеже любовницата беше левичарка). Да видим... Марсия продължаваше да гледа текста вцепенена, но сега, като го гледаше настрани, ѝ се стори, че разчита още нещо. Това не са ли числата 17 и 18? И още как. Силвио реагира бързо и обясни, че сигурно става дума за датите на уикенда, когато трябва да излезе репортажът, кой знае, и съвсем инстинктивно отдалечи книгата от погледа на Марсия, но тя продължи да изследва текста наопаки.

Изведнъж Силвио се озова в задънена улица и започна да се поти. Той никога не се потеше, дори когато играеше тенис, и това беше едно много неприятно усещане. Започна да се измъчва още повече. Но на този свят винаги е имало хора с късмет и хора с добро сърце, кои то се появяват дори когато не са повикани, и точно в този момент само на няколко километра от мезонета едно момиче с добро сърце набра един телефонен номер и попита за Марсия Лисбоа. Още като чу младежкия ѝ глас, Силвио навърза всичко и отдъхвайки си облекчен, подаде слушалката на Марсия. Беше редакторката на неделното приложение, разбира се, коя то с присъщия си весел и безгрижен тон, все едно нищо не се бе случило, обясни на госпожа Лисбоа, че в крайна сметка не са одобрили репортажа „поради технически причини“. „Технически причини“, това беше евфемизмът, който беше избрала вътрешният дизайнер. Чувайки това, Марсия не реагира и без да продума, припадна от ниско кръвно на място върху дивана като наивна героиня на Джейн Остин.

Преди да я свести с няколко шамара, Силвио взе телефона и се сбогува с редакторката, като ѝ благодари за всичко най-искрено.

Марсия се премести от дивана на леглото в полубезсъзнание. Съвзе се точно за няколко секунди, колкото да изкачи стълбите от дневната до спалата като призрак, хваната за Силвио, и още щом той я съблече и сложи в леглото, продължи припадъка си в пораженчески сън. На следващия ден, когато Мариела я събуди с чаша мате с кока и два разтворени аспирина, изплува от съня с онази нездрава натрапчива идея: за всичко са виновни руските икони. Ако някой психоаналитик се беше поровил в сънищата ѝ от онази нощ, би трябвало да прави чудеса, за да ги свърже с толкова случайна натрапчива идея, и вероятно би се

спрял на комплекта матрьошки, които шестгодишната Марсия изгуби в имението в аржентинската пампа, където бе родена; нашият светски хроникьор не би се отдалечил много във времето и (с лукаво задоволство) би свързал всичко с предизвиканите събития, все едно на практика причината и последствията разменяха местата си.

Онази сутрин, облечена само по халат и още преди да закуси, Марсия слезе в дневната да разгледа иконите отблизо. Въпреки че беше чиста илюзия, докато ги разглеждаше, ѝ се стори, че отново преживява отвратената физиономия на декраторката, докато оглежда тези четири парчета дърво със старинен вид, нейните съмнения и начина, по който то и тя тогава е изпитала пристъп на лош вкус, почти както когато стоеше пред някой от онези фалшиви гербове, красящи втората резиденция на много семейства. Силвио беше купил иконите на черния пазар в Санкт Петербург по време на едно бизнес пътуване; беше рискована операция за хиляди долари. Може би затова и тя се възхищаваше безусловно на свещените фигури, на изгубилото през вековете блясъка си злато и на мистерията на кирилските букви, но сега този неочакван изпит свали превръзката от очите ѝ. Четирите руски икони може и да бяха много ценни и скъпи, но бяха вехтория, която хич не подходеше на шезлонга на Льо Корбюзие примерно или на икебаните, донесени от Япония, покрай стените в коридора (курсовете по фън шуй даваха резултат). Освен това недвусмислено напомняха за грабежи и грабителите: някъде в покрайнините на Москва цивилни полицаи навярно следяха напрасно летните дачи на новобогаташите.

Зловредното присъствие на иконите я преследваше цяла сутрин като заплаха. Изведнъж петното от кафе, разлято върху мраморния плот в кухнята, ѝ заприличваше на тъжното око на някой архангел или пък сияйното обедно слънце, влизащо през прозореца, очертаваше венец от свещен блясък върху предметите, които то къпеше. Това душевно състояние взе връх внезапно рано следобед, докато се гримираше за посещението при остеопата със златните ръце (посещението беше по спешност). Както седеше пред огледалото с четка в ръка, Марсия взе да изследва изпитото си лице и тогава се почувства ужасно грозна и стара, като парче от олющена и полуизгнила дъска и изгуби желание да излиза от къщи (междувременно секретарката на остеопата прие отмяната на часа ѝ с лицемерна загриженост).

Депресията почука на вратата ѝ, да го кажем с неудачното заглавие на книгата, която скоро след това ѝ подари голямата дъщеря, когато един ден съпрузите отидоха на вечеря у тях. На 35-а страница като заглавие на главата пишеше: „Ако животът ти е овехтял, реставрирай го“. Марсия го прие буквално и за първи път от една седмица се вдигна от леглото, за да даде ход на две свои решения. Първото беше да откачи иконите и да ги скъта в някой ъгъл в килера, все едно бяха курсовите работи на децата. След това си запази час за кабинета

на един доктор индус, който правеше естетически операции и чието име от доста време се споменаваше в разговорите на тих глас във фитнес клуба. Когато узна за това, Силвио си помисли, че ако някой има нужда от реставриране, то това са именно руските икони, но предпочете да не казва нищо и мълчаливо да плати.

Четири седмици и шест посещения по-късно в операционната зала лицето на Марсия беше прерисувано със свещените линии на лифтинга и Андрей Рубльов¹² сред пластичните хирурзи сътвори истински шедьовър. Докато още спеше върху операционната маса, опънатите ѝ бузи вече блестяха с разкошна и величествена светлина: изглеждаха ту от седеф, ту от восък и въщи щяха да хармонират със спокойното сияние, кое то излъчват ароматните свещи.

¹² Руски иконописец от XIV–XV в. – Б. пр.